

**ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20**
**Administrative Factors Affecting the Effectiveness of Education Management
of Schools under the Office of Secondary Education Service Area 20**

ประยงค์ ศรีโทมี*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ดร.วรกัญญาพิไล แกะระหัน***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิผลการจัดการศึกษา เปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน และหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยทางการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 358 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 105 คน และครูผู้สอน จำนวน 253 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.943 และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.934 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหาร, ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโนนสังข์ศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

6. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (X8)

ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) ด้านภาวะผู้นำ (X1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X7) สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$Y' = 0.866 + 0.324 X8 + 0.198 X10 + 0.164 X1 + 0.084 X7$ และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $Z' = 0.415 ZX8 + 0.260 ZX10 + 0.200 ZX1 + 0.110 ZX7$

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน เสนอแนะไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ และด้านทรัพยากรการเรียนการสอน

ABSTRACT

The purposes of this research were: to examine the level of administrative factors and effectiveness of education management of schools under the Office of Secondary Education Service Area 20; to compare administrative factors and effectiveness of school education management as perceived by school administrators and teachers with different working position, school sizes, and work experience; to investigate the relationship between the administrative factors and effectiveness of school education management; to study the predictive power of the administrative factors affecting the effectiveness of school education management; and to establish the guidelines for developing administrative factors affecting the effectiveness of school education management. The samples consisted of a total of 358 participants including 105 school administrators and 253 teachers in schools under the Office of Secondary Education Service Area 20 in the 2017 academic year. The instrument for data collection was a set of questionnaires concerning school administrative factors and school education management. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t – test (Independent Samples), F – test (One – Way ANOVA), Pearson Product–Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings were as follows:

1. The school administrative factors, as a whole and each aspect were at a high level.
2. The effectiveness of school education management, as a whole and each aspect were at a high level.
3. The school administrative factors as perceived by school administrators and teachers with different working position, school sizes and work experience, as a whole were different at a statistical significance of the .01 level.
4. The effectiveness of school education management as perceived by school administrators and teachers with different working position, school sizes and work experience, as a whole were different at a statistical significance of the .01 level.
5. The school administrative factors and the effectiveness of school education management, as a whole had a positive relationship at the statistical significance of the .01 level.

6. The school administrative factors comprised four aspects which were able to predict the effectiveness of school education management at the statistical significance of the .01 level. The said factors comprised three factors: management (X8), teaching resources (X10), and leadership (X1). The factor which was at the statistical significance of the .05 level was information technology (X7). The equation could be summarized in raw scores as follows; $Y' = 0.866 + 0.324 X8 + 0.198 X10 + 0.164 X1 + 0.084 X7$ And the predictive equation standardized scores was $Z' = 0.415 ZX8 + 0.260 ZX10 + 0.200 ZX1 + 0.110 ZX7$

The prediction of the effectiveness of school education management in each aspect revealed that the school administrative factor in terms of organization structure (X6) was able to predict the effectiveness of school education management concerning the student characteristics (Y2). In addition, the personnel development (X2) was able to predict the effectiveness of school education management concerning the teacher satisfaction (Y3).

7. The guidelines for developing the administrative factors affecting the effectiveness of school education management involved six aspects: leadership, personnel development, organization structure, information technology, administrative management, and teaching and learning resources.

Keywords : Administrative Factors, Effectiveness of School Education Management

ภูมิหลัง

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 6) ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา นั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรฐาน 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553, หน้า 14) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นผลสำเร็จของการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเปลี่ยนแปลงจากหลักการเดิมที่มีต่อการจัดการศึกษา ทำให้หลักในการบริหารการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการ และปัจจัยการบริหารต่างๆ การบริหารจัดการสถานศึกษาและการใช้ปัจจัยการบริหารต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังดำเนินการนี้จะไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผู้เรียน การใช้ยุทธศาสตร์ในการบริหารงาน รองรับการกระจายอำนาจปัจจัยการบริหาร ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าปัจจัยทางการบริหารด้านใดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.943 และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.934 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 358 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามคืนมา 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน (Xt) กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Yt) โดยรวมพบว่ามี ความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .773
6. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน พบว่ามีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (X8) ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) ด้านภาวะผู้นำ (X1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X7) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ (X8) ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) ด้านภาวะผู้นำ (X1) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X7) ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้ร้อยละ 64.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.20255 สามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $Y' = 0.866 + 0.324 X8 + 0.198 X10 + 0.164 X1 + 0.084 X7$ และสามารถเขียนสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Z' = 0.415 ZX8 + 0.260 ZX10 + 0.200 ZX1 + 0.110 ZX7$

ในการพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนรายด้านพบว่า นอกจากปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ (X8) ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) และด้านภาวะผู้นำ (X1) แล้วยังมี ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ (X6) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของ

โรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน (Y2) ได้ และด้านการพัฒนาบุคลากร (X2) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผล การจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจของครู (Y3)

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีจำนวน 6 ด้าน ที่ต้องได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ และด้านทรัพยากรการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการศึกษา ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูและบุคลากรที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่าปัจจัยทางการบริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ความพึงพอใจในอาชีพครูว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากชุมชน และสังคม ผู้เรียนไม่เพิกเฉยต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และอยู่ร่วมกันด้วยดีในครอบครัวชุมชนและสังคม และผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ นามเหลา (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนทั้งโดยรวม และรายด้าน มากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถ โน้มน้าวหรือจูงใจให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ แพร เฉลิมญาติวงศ์ (2557, หน้า, 118) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาร กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารมากกว่าข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ เป็นโรงเรียนที่ได้รับทรัพยากร ในการบริหารและมีปัจจัยทางการบริหารที่มากกว่าและเพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียนสู่ความมีประสิทธิผลทางด้าน การจัดการศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ของ ไชยา ภาวะบุตร (สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2561) ได้เสนอว่า ปัจจัยทางการบริหารเป็นส่วนที่ช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะหากโรงเรียนใดมีปัจจัยทางการบริหารที่เพียงพอ โรงเรียนนั้นย่อมเกิดการพัฒนามากกว่าจึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนั้นได้รับทรัพยากรทางการบริหารหรือ ปัจจัยทางการบริหารที่เพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน และด้าน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภายในโรงเรียน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มากกว่า มีความเป็นผู้จัดการบริหารจัดการบังคับบัญชา มีประสบการณ์ มีความชำนาญในการบริหาร และมีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่า ดังคำสัมภาษณ์ของ ชีระชัย นนทิภักดิ์ (สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2561) ได้เสนอว่า ในความเป็นจริงแล้วนั้นการบริหารจัดการ เป็นเรื่องที่ต้องใช้ความชำนาญเป็นอย่างยิ่งเพราะบางเรื่องคนที่ไม่เคยประสบพบเจออาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในทันทีช่วงที่ยิ่งถ้าเป็นเรื่องของงบประมาณถ้าไม่มีความรู้ไม่มีประสบการณ์ก็อาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาหรือมองจุดบกพร่องของงานได้ ในเรื่องของการบริหารจัดการหากเรามีประสบการณ์ในการทำงานที่มากกว่าก็อาจจะมองเห็นมุมมองที่หลากหลายกว่าเพราะเคยผ่านการทำงานมานาน และเห็นปัญหามากกว่าคนที่ไม่มีประสบการณ์น้อย ความมีภาวะผู้นำก็น่าจะสูงกว่าด้วย มุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้จึงน่าจะแตกต่างกันไปจากผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

4. ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา (2553, หน้า 14) ได้เสนอปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตาม มาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีการบริหารจัดการจากผู้บริหารที่ดี และมีปัจจัยทางการบริหารที่พร้อมต่อการจัดการศึกษา รวมถึงความพึงพอใจของครูจากผลตอบแทน ที่ได้รับจากการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560, หน้า 214) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่ามีความชำนาญ รู้ทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนเพราะมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและมีประสบการณ์ในการดูแลนักเรียนมากกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ นามเหลา (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน (Xt) กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Yt) โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .773 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความเข้าใจและมีความคิดเห็นว่าปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กันทางบวก เพราะปัจจัยทางการบริหาร

ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน และด้านอื่นๆ ล้วนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียน รวมไปถึงความพึงพอใจของครู สอดคล้องกับงานวิจัย วิรัตน์ พงษ์มิตร (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศ ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับมาก กับ ประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

6. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน พบว่ามีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (X8) ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) ด้านภาวะผู้นำ (X1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X7) ในการพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนรายด้านพบว่า นอกจากปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการ (X8) ด้านทรัพยากรการเรียนการสอน (X10) และด้านภาวะผู้นำ (X1) แล้ว ยังมีปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านโครงสร้างองค์การ (X6) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน (Y2) ได้ และด้านการพัฒนาบุคลากร (X2) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านความพึงพอใจของครู (Y3) ได้ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษา ได้มีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการ และด้านทรัพยากรการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและมีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลต้องอาศัยการบริหารจัดการเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร อาศัยทรัพยากรการเรียนการสอนที่เป็นสิ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา อาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร เพื่อการโน้มน้าวหรือจูงใจให้ทุกฝ่ายในโรงเรียนปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ จนนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการนำข้อมูลที่ได้มากลับกรองให้เป็นข้อมูลสารสนเทศ อาศัยการพัฒนาบุคลากร การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อองค์การ การค้นหาวิธีการ และเครื่องมือต่างๆ ที่จะสร้างบรรยากาศในการทำงานเพื่อกระตุ้นให้ทรัพยากรมนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ อาศัยการจัดโครงสร้างองค์การที่มีการกำหนดการจัดสายงานการบังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ พงษ์มิตร (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนเป็นตัวพยากรณ์พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านครูมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .882 สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้ร้อยละ 77.80

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนที่มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีจำนวน 4 ด้าน โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ด้านดังกล่าวให้อยู่ในระดับมากที่สุดเพื่อส่งผลถึงประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ในการบริหารงานควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมทักษะ การพัฒนาปัจจัยทางการบริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรนำปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และเขตอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ณรงฤทธิ์ นามเหลา. (2560). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- แพว เฉลิมญาติวงศ์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิรัตน์ พงษ์มิตร. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.